

Skriftlig innspill høring representantforslag 18S:

Legeforeningen viser til representantforslaget om en opptrappingsplan for distriktpsykiatriske sentre og deler forslagsstillers bekymring for den utviklingen som har preget deler av psykisk helsevern. Vi ber komiteen merke seg at flere DPS-enheter har fått redusert kapasitet eller mistet døgnfunksjoner de senere årene, og at pasienter dermed har fått lengre avstand til tilbud som tidligere var tilgjengelige lokalt. DPS-strukturen er en sentral forutsetning for tilgjengelige og helhetlige tjenester, og desentraliserte tilbud er ofte avgjørende for at pasienter med alvorlig psykisk sykdom faktisk får nødvendig helsehjelp.

Legeforeningen har over lang tid meldt inn bekymringer for nedleggelser av døgnplasser i psykiatrien og vist til hvilke følger dette får for de mest alvorlig syke pasientene. Vi ber komiteen registrere at disse bekymringene gjentatte ganger har blitt møtt med forståelse, samtidig som nedleggelsene har fortsatt. Selv om nedleggelsestempoet har avtatt, er det ikke stanset, slik representantforslaget også viser. Initiativ som bidrar til å hindre ytterligere nedbygging og som samtidig styrker den planlagte oppbyggingen av tjenester, er viktige og nødvendige.

Gode, kunnskapsbaserte ambulerende og polikliniske tiltak, som FACT, ACT, hjemmesykehus og forbedret samhandling mellom spesialist- og primærhelsetjenesten, har gitt mange pasienter gode alternativer til døgnbehandling. Disse tjenestene har med rette fått positiv omtale, og antallet døgnplasser er naturlig lavere i dag enn for 25 år siden som følge av faglig utvikling og nye behandlingsmodeller. Samtidig mener Legeforeningen at spørsmålet nå er om vi har nådd et punkt hvor det ikke lenger er faglig forsvarlig med ytterligere reduksjon i døgnkapasitet.

Enkelte pasienter har fortsatt behov for kortere eller lengre døgninnleggelser, akutte eller planlagte, for å kunne motta den behandlingen som gagnar dem mest. Vi ber komiteen merke seg at det rapporteres om stort press, lav kapasitet og betydelig bekymring blant fagfolk i tjenestene som tilbyr døgnbehandling. Dette gjelder særlig i distriktene, men også i større helseforetak. Vi ser med uro på at denne situasjonen også påvirker rekrutteringen av spesialistkompetanse og stabiliteten i fagmiljøene.

Legeforeningen mener en generell styrking av døgnkapasiteten i psykisk helsevern kan være positivt, men understreker samtidig at det er avgjørende at det er de riktige døgntilbudene som styrkes. Representantforslaget omhandler i hovedsak døgnplasser i DPS, men vi vil peke på at utfordringene også finnes i akuttpsykiatrien, sikkerhetspsykiatrien og andre spesialiserte enheter. Den betydelige økningen i antallet personer dømt til tvungent psykisk helsevern beslaglegger en stor del av de mest spesialiserte plassene, og dette fører flere steder til at andre pasienter får redusert tilgang til nødvendig døgnbehandling. Tjenestene beskriver et økt press på allerede sårbare fagmiljøer, og at situasjonen er særlig krevende i akuttpsykiatrien og spesialpsykiatrien. Fagmiljøene peker på at en reell styrking av døgnkapasiteten må omfatte flere spesialiserte senger, slik at pasienter med de mest alvorlige og komplekse tilstandene sikres et tilgjengelig og faglig forsvarlig tilbud. En isolert økning av døgnplasser ved DPS vil bare delvis avhjelpe situasjonen. Legeforeningen mener det er behov for en helhetlig vurdering av hvor kapasitet og kompetanse må bygges ut for å sikre et bærekraftig og faglig forsvarlig psykisk helsevern i hele landet.

Legeforeningen mener det er nødvendig med en nasjonal og tidfestet plan som tydeliggjør hvilke funksjoner DPS-ene skal ha, hvilke døgn- og polikliniske tilbud som skal prioriteres, og hvordan kompetanse og kapasitet skal sikres over tid. Vi vil understreke at en slik plan må utarbeides i samarbeid med fagmiljøene slik at tiltakene treffer pasientgruppene med størst behov og bygger opp under stabile og robuste tjenester. Vi ber komiteen legge til grunn at planen også må adressere rekruttering, fagutvikling, geografisk tilgjengelighet og samhandling mellom spesialist- og kommunehelsetjenesten.

Legeforeningen støtter intensjonen i representantforslaget og mener regjeringen bør legge frem en konkret, faglig forankret og tidfestet opptrappingsplan for distriktpsykiatriske sentre og døgnkapasitet i psykisk helsevern, i tett dialog med de faglige miljøene.